

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : 19863661-20-E.1165967

16.01.2018

Konu : Kalfalık ve Ustalık Sınavları
Uygulama Esasları

BAKANLIK MAKAMINA

- İlgi** : a) 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu.
b) 6764 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu.
c) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.
ç) 02.10.2017 tarihli ve 19863661-20-E.15575022 sayılı Makam Onayı.
d) Millî Eğitim Bakanlığı Önceki Öğretmenlerin Tanınması, Denklik ve Ölçme Değerlendirme İşlemleri İle İlgili Usul ve Esaslara İlişkin Yönerge.
e) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 15 Eylül 2017 tarihli ve 132 sayılı Kararı ile uygulamaya konulan Mesleki Eğitim Merkezleri Haftalık Ders Çizelgeleri ile Çerçeve Öğretim Programları.

İlgi (b) Kanun ile değiştirilen ilgi (a) Kanununun 35 inci Maddesi ve ilgi (c) Yönetmeliğin 63/A maddesi gereği hazırlanan ilgi (d) Yönergenin uygulamaya konulması ilgi (ç) Makam Onayı ile uygun bulunmuştur.

Yönergenin “Sınav dönemleri ve ölçme değerlendirme yerleri” başlıklı 10 uncu maddesi ile ilgili (e) Kararla uygulanması uygun bulunan 27 alan 141 dal “Mesleki Eğitim Merkezleri Haftalık Ders Çizelgeleri ile Çerçeve Öğretim Programları” doğrultusunda “Beceri Sınavı Değerlendirme Kriterleri ile söz konusu Yönergenin “İl sınav komisyonu” başlıklı 11 inci ve “Sınav komisyonu kuruluşu ve sınavların uygulanışı” başlıklı 12 nci maddeleri doğrultusunda “Mesleki Eğitim Merkezi Programları Kalfalık ve Ustalık Sınavları Uygulama Esasları” hazırlanmıştır.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde; ekte bulunan “Mesleki Eğitim Merkezi Programları Kalfalık ve Ustalık Sınavları Uygulama Esasları” nın yürürlüğe konulması ve kalfalık/ustalık sınavlarının Bakanlığımızca hazırlanan “Beceri Sınavı Değerlendirme Kriterleri” doğrultusunda yapılması hususlarını olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Salih CANBAL
Genel Müdür V.

Ek: Esaslar

Uygun görüşle arz ederim.

Yusuf TEKİN
Müsteşar

OLUR
16.01.2018

İsmet YILMAZ
Bakan

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ PROGRAMLARI
KALFALIK VE USTALIK SINAVLARI UYGULAMA ESASLARI

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Uygulama Esaslarının amacı; mesleki eğitim merkezi programı uygulayan mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında önceki öğrenmelerin tanınması kapsamında yapılacak kalfalık ve ustalık sınavlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Uygulama Esasları; mesleki eğitim merkezi programı uygulayan mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında önceki öğrenmelerin tanınması kapsamında yapılacak kalfalık ve ustalık sınavlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu uygulama esasları; 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, 7.9.2013 tarihli ve 28758 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile 02.10.2017 tarihli ve 19863661-20-E.15575022 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Millî Eğitim Bakanlığı Önceki Öğrenmelerin Tanınması, Denklik ve Ölçme Değerlendirme İşlemleri İle İlgili Usul ve Esaslara İlişkin Yönergeye dayanılarak hazırlanmıştır.

Yazılı sınavlar

MADDE 4- (1) Yazılı sınavlar; tüm alan/dallar için ortak derslerin sınavları bir oturumda, alan ortak derslerinin sınavları bir oturumda ve dal derslerinin sınavları da bir oturumda yapılacak şekilde planlanır. Haftalık ders çizelgelerinde birden fazla dal seçmeli dersinin bulunduğu (Örnek; Dekoratif El Sanatları dal dersleri vb.) durumlarda; okul/kurum tarafından belirlenen ve adaylara önceden bildirilen dersten sınav yapılır. Seçmeli derslerden sınav yapılmaz.

(2) Alan ortak dersleri ile dal derslerinin her birinden ayrı ayrı soru hazırlanarak, bir oturumda en fazla altı dersin sınavı yapılır. Bir oturumda sınavı yapılacak ders sayısının altıyı geçmesi durumunda ilgili sınav iki oturum şeklinde planlanır. Her oturumun toplam süresi üç saati (180 dakika) geçemez.

(3) Kalfalık Sınavlarında;

a) Türk Dili ve Edebiyatı dersi için Ortaöğretim kurumlarının 9 uncu sınıf Türk Dili ve Edebiyatı dersi müfredatı esas alınarak bir sınav,

b) Matematik dersi için Ortaöğretim kurumlarının 9 uncu sınıf Matematik dersi müfredatı esas alınarak bir sınav,

c) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi için Ortaöğretim kurumlarının 9 uncu, 10 uncu ve 11 inci sınıflarında okutulan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi müfredatı esas alınarak ayrı ayrı olmak üzere üç sınav,

yapılır.

ç) Mesleki Gelişim dersi sınavı, ortak dersler veya alan ortak dersleri oturumunda yapılabilir.

(4) Ustalık sınavlarında, ortaöğretim kurumlarının 12 nci sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden bir sınav yapılır.

Beceri sınavları

MADDE 5- (1) Beceri sınavları; Önceki Öğrenmelerin Tanınması, Denklik ve Ölçme Değerlendirme İşlemleri ile İlgili Usul ve Esaslara İlişkin Yönergenin 12 nci maddesi hükümlerine göre başlangıcından bitişine kadar kamera kaydına alınır.

(2) Beceri sınavlarının kamera kaydına alınmasının amaçları;

a) Sınavların geçerli ve güvenilir olarak yapılmasını sağlamak,

b) Sınavların değerlendirilmesini objektif delillere dayandırmak,

c) Adayların başarı/başarısızlık durumunu etkileyebilecek değerlendirme farklılıklarını ortadan kaldırmak,

ç) Adayların beceri sınavlarına ilişkin itiraz ve şikâyetlerinin değerlendirilip karara bağlanabilmesi için kanıt elde etmek,

d) Olası suistimalleri önlemek,

e) Sınavlar ve değerlendirmelerini objektif ve standart hale getirmektir.

(3) Kamera kayıtlarında;

a) Ses ve görüntü kaydı, sınav başlangıcından sınav bitimine kadar tüm adımları içerecek şekilde devam ettirilir. Ölçme ve değerlendirme kriterlerinin adaylara iletilmesi ve sınavın bitişi duyurusunun kayıtlarda mutlaka yer alması sağlanır.

b) Teknik ölçüm gerektiren durumlarda, ölçüm sonucunun kamera kaydında net olarak görülmesi sağlanır. Örneğin, ölçüm cihazları üzerindeki değerlerdeki değişimin ya da ölçüm cihazları tarafından üretilen rapor çıktılarının yakın çekim ile kaydedilmesi gerekir. Ölçüm sonucu kamerayla görüntülenemiyorsa aday tarafından ölçüm değeri sesli olarak söylenir ve değer daha önce hazırlanmış bir tutanağa/forma kaydedilir.

c) Sınavlar için tahsis edilmiş alanlar güvenlik bandı/şeridi ile diğer ortamlardan ayrılır. Bu alana beceri sınavına katılan adaylar, ilgili sınav için görevlendirilen kişiler ve denetim ekibi dışında kimse giremez.

ç) Sınav alanlarında acil çıkışları gösteren uyarı işaretleri başta olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği önlemleri açısından gerekli tüm işaretler bulundurulur ve gerekli tedbirler alınır.

d) Sınav için sırasını bekleyen aday/adaylar, sınava katılan aday/adayları etkilemeyecek ve herhangi bir müdahalede bulunamayacak şekilde uygun bir uzaklıkta bekletilir. Bu mesafeyi ayarlamak ve müdahalelere engel olmak değerlendiricinin/değerlendiricilerin görevidir.

e) Sınav alanında sınav gereci sayılmayan ve adayların sınav başarısını olumsuz etkileyebilecek donanım, makine, teçhizat, alet, edevat vb. bulundurulmaz.

f) Sınavlarda kullanılan tüm dokümanlar sınav evraklarıyla birlikte dosyasında muhafaza edilir.

g) Sınavlarda adayların kullanması gereken makinelerden gerekli görülenlerin üzerinde makine kullanım talimatları bulundurulur. İhtiyaç durumunda adaylara makine kullanımı ile ilgili ön bilgilendirme yapılabilir.

ğ) Adaylar, değerlendiriciler ve diğer görevlilerin sınava ait görüntü kayıtlarında rahatça tanınmalarını sağlamak amacıyla sınav süresince isimlik, yaka kartı, sırt numarası, etiket vb. tanıtıcı materyal kullanılır.

h) Kamera kayıtları olası tehlike ve risklere karşı beceri sınav yerine uygun güvenli bir mesafeden yapılır.

Okul/kurum/işletme müdürlüklerinin görevleri

MADDE 6- (1) Adayların kayıtlı olduğu okul/kurum müdürlüklerinin görevleri şunlardır:

a) Sınavların, öncelikle adayların kayıtlı olduğu okul/kurumlarda uygun atölye, laboratuvar ortamında ve ilgili alan öğretmeni/usta öğretici tarafından yapılması esastır. Ancak, bu okul/kurumlarda yeterli atölye, laboratuvar ve ilgili alan öğretmeni/usta öğretici bulunmadığı durumlarda sınavlar, yerleşim yeri içerisindeki diğer mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında, uygun okul/kurum olmadığı durumlarda ise işletmelerdeki atölye, laboratuvarlarda ilgili alan öğretmeni/usta öğretici tarafından yapılır.

b) Sınavların başka kurum/işletmelerde yapılması durumunda adaylara ait sınav sonuçları adayların kayıtlı oldukları okul/kurum müdürlüklerine bildirilir.

c) Kamera kayıtları için gerekli teçhizat ve donanım (adaptör, yedek batarya, harici bellek vb), adayın kayıtlı olduğu okul/kurum müdürlüklerince sınavdan en az bir gün önce ilgili okul/kurum/işletmeye teslim edilip sınav sonrası geri alınır.

ç) Aday tarafından karşılanacak olan sarf malzemelerinin sınavdan önce sınav merkezlerine (okul/kurum/işletmelere) teslim edilmesi sağlanır.

d) Kamera kayıtlarına hızlı ve kolay erişimi mümkün kılacak kayıt saklama ve arşiv sistemi kurulur.

e) Kamera kayıtları yangın, hırsızlık, rutubet, su baskını gibi durumlara karşı güvenliği ve gizliliği sağlanmış ortamlarda saklanır.

(2) Beceri sınavlarının yapılacağı okul/kurum/işletmelerin görevleri;

a) Sınavlarda kullanılacak makine ve teçhizatı hazır bulundurmak.

b) Sınav yapılacak alanı iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun olarak hazırlamak.

c) Sınav alanlarında acil çıkışları gösteren uyarı işaretleri başta olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği önlemleri açısından gerekli tüm işaretleri buldurmak,

ç) Adayların, değerlendiriciler ile diğer görevlilerin sınava ait görüntü kayıtlarında tanınmalarını sağlamak amacıyla sınav süresince kullanılacak isimlik, yaka kartı, sırt numarası, etiket vb. tanıtıcı materyalleri hazırlamak.

d) Kayıtlardaki görüntülerin net, seslerin anlaşılır (gürültüyü azaltmak veya engellemek imkân dâhilinde ise), ışık miktarının ve açısının yeterli olmasını sağlamak.

e) Değerlendiriciler tarafından sınav yerinde tespit edilen eksiklik ve uygunsuzlukları tamamlamak, tamamlanması mümkün olmayan durumlarda bu durumu il sınav komisyonuna bildirmek.

f) Değerlendiriciler tarafından teslim edilen beceri sınav dokümanları, kamera kayıtları ve diğer evrakları adayların kayıtlı olduğu okul/kurum müdürlüğüne göndermek.

g) Kamera kayıtlarını mümkünse tek seferde, mümkün değil ise kayıtların erişilebilirliği açısından sürekliliği sağlayacak önlemleri almak.

ğ) Beceri sınavının insan üzerinde uygulanacak olması durumunda (cilt bakımı, kuaförlük vb.) kamera kayıtlarını kişisel mahremiyeti koruyacak açıda ve sınırlı bölgede olacak şekilde çekim yapmak veya gerektiğinde cansız mankenler üzerinde uygulama yapmak.

h) Kamera kaydı için kullanılacak ekipmanları; sınav yapılacak yere, ilgili alan/dalın özelliğine ve sınav sorusuna uygun olacak şekilde seçmek.

Değerlendiricilerin görevleri

MADDE 7- (1) Değerlendiricilerin görevleri;

a) Sınav alanında görülecek eksiklik ve uygunsuzlukları tamamlamak, tamamlanmaması ve sınavın yapılmasının mümkün olmayacağı durumlarda, bu durumu tutanak altına alarak ilgili okul/kurum müdürü veya işletme yetkilisini bilgilendirmek.

b) Adayların uyması gereken kurallar hakkında bilgi vermek. (Örneğin cep telefonlarını kapalı tutma, sınav esnasında yardımlaşmama ve birbirleriyle iletişime geçmeme vb.)

c) *“Örnek açıklama metni: Şu an ..... sınav merkezinde ...../...../..... tarihinde saat: ..... yaptığımız ..... alan/dalın kalfalık/ustalık beceri sınavını yapmaktayız. Ben ..... (Adı Soyadı), bu sınavda değerlendirici olarak görev almaktayım.” denilir. Diğer değerlendirici ve görevliler de kendilerini tanıtırılar.”*

ç) Adayların kimlik kontrolünü yaparak kameraya kendilerini tanıtmalarını sağlamak. “Başarılar dilerim” diyerek sınavı başlatmak,

d) Beceri sınavında adayın/adayların tanınmasını sağlayacak şekilde (kıyafetlerinin önüne ve/veya arkasına asılacak isimlik, numara, etiket vb. tanımlayıcılar) tedbir almak.

e) Beceri sınavı için sırasını bekleyen adayı/adayları, sınava katılan adayı/adayları etkilemeyecek ve herhangi bir müdahalede bulunamayacak şekilde uygun bir uzaklıkta bekletmek.

f) Beceri sınavları için tahsis edilmiş alanları güvenlik bandı/şeridi ile diğer ortamlardan ayırarak bu alana adaylar, görevliler ve denetim ekibi dışında kimseyi almamak.

g) Beceri sınav alanında sınav gereci sayılmayan ve adayların sınav başarısını olumsuz etkileyebilecek teçhizat, alet ve edevat vb. bulundurmamak.

ğ) Beceri sınavlarında kullanılan dokümanlar ve sınav evraklarını sınav komisyon başkanına teslim etmek.

h) Sınav sırasında adayın kendisine, çevresine ve işe zarar verebileceği durumların oluşması halinde, gerekli uyarıları yaparak önlem alınmasını sağlamak. Bu durumda adayın sınava devam ettirilip ettirilmeyeceğine karar vermek.

ı) Adaylara sınav sürecinde sınavın geçerlilik ve güvenilirliğini olumsuz etkileyecek tavır ve davranışlardan uzak durmak.

i) Her aday için ayrı ayrı değerlendirme formu doldurmak.

(2) Değerlendiricilerin kamera kaydıyla ilgili olarak uyacakları hususlar;

a) Beceri sınavları kamera kaydını, diğer sınav görevlileri ile birlikte yapmak.

b) Sınavın yapılacağı alanı 360 derece kayıt altına alarak sınav yerini tanıtmak.

c) Kameraları adayın dikkatini dağıtmayacak şekilde konumlandırmak.

ç) Sınav yerinin işletme olarak belirlenmesi durumunda; gerektiğinde işletmeye özel durumlar göz önüne alınarak sadece sınav bölgesinde kayıt alınmasını sağlamak.

d) Sınav sırasında adayın kamera açısından çıkmasını önlemek ve adayın görüntülenmesini engelleyecek durumların oluşmaması için gerekli tedbirleri almak.

e) Beceri sınavlarında kamera kayıtlarını ayaklı kamera, el kamerası ve/veya giyilebilir bir kamera teknolojisi ile yapmak.

f) Özellikle yüksek dikkat gerektiren tehlikeli ve hareketli çalışma sahalarında değerlendirici, üzerine (baretime, kıyafetine) yerleştireceği giyilebilir bir kamera ile gözlemediği performansı kayıt altına alabilir. Bu tür kayıtlarda değerlendiricinin sınav başlangıcında kameraya kendini tanıtmaması, sınav hakkında gereken bilgileri vermesi ve gözlemediği işlemlerin kayıt altına alınmasını sağlamak.

g) Birden fazla adayın aynı anda beceri sınavına alınması durumunda, her aday için ayrı bir kamera kaydı yapma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, sınavın uygulama şartları göz önüne alınarak kullanılacak kamera sayısını belirlemek.

Beceri sınavlarında adayların uyması gereken kurallar

MADDE 8- (1) Beceri sınavına girmek için sırasını bekleyen diğer adaylar emniyet şeridi dışında uygun bir uzaklıkta bekler.

(2) Adaylar, gerekli kişisel koruyucu donanımını (KKD) sınav sırasında hazır bulundurur.

(3) Adaylar, okul/kurum/işletmelerin acil çıkış planına uymak zorundadır.

(4) Adaylar sınav kurallarına uymak zorundadır. Adaylardan:

- a) Sınav materyallerini dışarı çıkaran,
- b) Değerlendiriciler tarafından yapılacak ikazlara uymayan,
- c) Sınav sürecinde yapılan uyarıya rağmen cep telefonunu açık bulunduran,
- ç) Sınavda kullanabileceği araç gereç dışında kesici ve delici vb. alet bulunduranların, sınavları geçersiz sayılır.

MADDE 9- (1) Bu Uygulama Esasları onay tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10- (1) Bu Uygulama Esaslarını Millî Eğitim Bakanı yürütür.